

Pyydetty lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi ulosottokaaren 4 luvun 48 §:n muuttamisesta

Suomen velalliset ry kiittää mahdollisuudesta lausua ulosottokaaren 4 luvun 48 §:n muuttamista koskevaan luonnokseen hallituksen esitykseksi.

Suomen velalliset ry kannattaa suojaosuuden tasokorotuksen jatkamista pysyvästi siten, että vuoden 2023 suojaosuuden taso säilyy indeksitarkistettuna siihen saakka, kunnes uusista laskentasäännöistä on säädetty. Yhdistys toivoo, että hallitus käy pontevasti käsiksi ulosottolain kokonaisuudistuksen valmisteleamiseen.

Yhdistys haluaa tässä yhteydessä myös lausua seuraavaa:

Tämä lain muutos on helpotus velallisen elämään, mutta velallisen asemaa on katsottava myös laajemmin. Hallitus mm kaavailee ulosoton ulottamista joihinkin sosiaalietuuksiin, jotka nykyisin ovat vielä suojassa ulosotolta. Samoin on tulossa muutoksia työttömyysturvaan, toimeentulotukeen jne.

Kaikkineen velallisen asemaan on tulossa epävarmuutta ja turvattomuutta aiheuttavia merkittäviä muutoksia ja heikennyksiä, jotka on kokonaisvaltaisesti otettava huomioon kaikessa lainsäädännössä.

Ulosotossa olevan velallisen tilanne

Lähiaikoina lausuttavana on ollut useita samaan aihekokonaisuuteen kohdistuvia esityksiä, jotka kohdistuvat pienipalkkaisen tai sosiaaliturvan varassa elävän ihmisen toimeentuloon. Siten sosiaaliturvaan kohdistuvien muutosten kokonaisvaikutusten arviointi erityisen vaikeaa eikä hallitus ole teettänyt riittäviä vaikutus- tai rinnakkaisarviointeja, joiden puutteita ovat sekä oikeuskansleri että Lainsäädännön arviointineuvosto joutuneet moittimaan.

Pienituloiset tai tulottomat velalliset ovat erityisen haavoittuvassa asemassa tilanteessa, koska lisäksi hallitus on myös antanut esityksen ulosottokelpoisuden ulottamiseksi sosiaaliturvaan.

Esitetyt muutokset lisäävät mukaan ulosmittauskelpoisten etuuksien määrää ja tuovat uusia etuudensaajia ulosmittauksen piiriin. Rinnakkaisarviointien puute estää mm tämän suojaosuuden lainmuutoksen tarkastelemisen muiden etuuksien vaikutuksiin verrattuna. Onko nyt käymässä niin, että valtio suosii velkojia maksamalla velallisten perinnässä olevat velat...

Esimerkiksi toimeentulotukea, asumistukea ja lapsilisiä ei nykyisin ulosmitata. Sen sijaan työeläke, sairauspäiväraha, äitiysraha ja ansiosidonnainen työttömyyspäiväraha ovat ulosmitattavaa tuloa siinä missä palkkatulotkin.

On huomattava, että ulosoton suojaosuus on vuonna 2023 kalenterikuukauden aikana: velallinen yksin, ilman elatuksen varassa olevia henkilöitä: 922,50 euroa. Velallisen lisäksi yksi elatuksen varassa oleva henkilö 1192,20 euroa, velallinen ja kaksi elatuksen varassa olevaa henkilöä 1461,90 euroa.

Suojaosuuden korottamiseen tähtäävä lakimuutos on paikallaan, kun hahmottaa, millaista velkojensa kamppailevan henkilön elämä todellisuudessa on.

Maksun kohdistaminen ensin pääomalle

Suojaosuuden korotuksen jatkamisen myötä velan takaisinmaksuaika pitenee ja korkokulut kasvavat. Samoin tapahtuu vapaakuukausien osalta.

Siksi Suomen velalliset ry esittää kantanaan, että ulosottoon tehtävät suoritukset kohdistetaan ensin pääomalle ja vasta sen jälkeen koroille. Näin velan maksu nopeutuisi ja velallinen motivoituisi suorituksiin, kun näkee saldon vähenevän suoritusten jälkeen eivätkä kaikki maksut kertyisi jatkuvasti kasvaviin korkoihin ja taulukkomaksuihin.

Taulukkomaksut katkeavat, jos suorituksia on tullut kahden vuoden ajan yhtäjaksoisesti 18 kuukauden ajalta. Jos suoritukseen tulee katko, ne alkavat uudelleen.

Harkinnan arvoista kohtuuttomien kulujen vähentämisessä olisi soveltaa menettelyä, jonka mukaan vapaakuukausien aikana myös koron juoksu katkeaisi.

Velkoihin voitaisiin soveltaa vahingonkorvausoikeuden rikastumiskiellon periaatetta, jonka mukaan velkoja ei saisi hyötyä velasta. Velka ei siis saisi olla ansaintakeino. Esimerkiksi voidaan ottaa velkojan hakeman ja saaman yksipuolisen tuomion jopa 19%:n korkovaatimus pääoman päälle, yleisen nolla-korkotason vallitessa. Ulosotossa koko tuomion päälle lasketaan vielä viivästyskorkoa.

Tässä yksi esimerkki:

Velallisen nettopalkka 1850 €/ kk

Tulosta ulosmitataan seuraavasti:

$1850 / 3 = 616,67$, käteen jää 1233,33 €, taulukkomaksu 210 €/ tilitys.

Taulukkomaksu peritään velalliselta velkakohtaisesti kulloinkin kertyneestä suorituksesta. Maksun suuruus riippuu suorituksen määrästä.

VELKA 10.000 €

+oikeudenkäyntikulut n. 2300 -> velka 12.300

Tilitykset:

1. kk

$12.300 \text{ €} + 73,13 + 210 - 616,67 \rightarrow 11.966,46$

2. kk

$11.966,46 \text{ €} + 71,14 + 210 - 616,67 > 11.630,95$

3. kk

$11.630,95 + 69,15 + 210 - 616,67 \rightarrow 11.910,61 \rightarrow 11.293,43$

4. kk

$11.293,43 + 67,14 + 210 - 616,67 \rightarrow 10.953,90$

5. kk

$10.953,90 + 65,12 + 210 - 616,67 \rightarrow 10.612,35$

6. kk

$10.612,35 + 63,09 + 210 - 616,67 \rightarrow 10.268,75$

puolessa vuodessa on ulosottoon maksettu 3700,02 €,

josta määrästä 1260,00 mennyt taulukkomaksuihin, 345,60 korkoihin ja velka lyhentynyt 2094,34.

Näin siis yhden velan kohdalla, kun velkoja on useita, oikeudenpäätökset sisältävät erilaisia itse päävelan oheiskuluja, taulukko-, korko- ym kulut kertautuvat jne.

15 vuoden korkokertymä voi vastata tai jopa ylittää alkuperäisen pääoman määrän. Velkojalle ei siis kerry mitään tappiota, vaikka määräaika raukeaisi, sillä 0-korkojen aikaankin oikeuden määräämät euribor+7%, aikaisemmin jopa 19%, korot ovat keränneet ja antaneet ansiotonta arvonnousua velan pääomalle ja korkoa korolle.

Velka vanhenee lopullisesti: 15 vuodessa ulosottoperusteen (tuomion) antamisesta. 20 vuodessa velan erääntymisestä, jos velkojana on yritys tai yhteisö 20 vuodessa ulosottoperusteen (tuomion) antamisesta, jos ulosottoperusteessa tarkoitettu velkoja on yksityishenkilö.

Hakijan saatavalla tarkoitetaan ulosottoperusteessa vahvistettua pääomaa, pääomalle ulosottoperusteen mukaan laskettavaa korkoa sekä ulosottoperusteessa maksettavaksi määrättyjä kuluja korkoineen taikka sitä osaa edellä mainituista, johon hakija on rajoittanut hakemuksensa.

Suurin osa velkojista on liikeyrityksiä, jotka voivat vähentää myyntisaamisten luottotappion verotuksessaan.

Myyntisaamisten menetyksestä aiheutunut luottotappio käsitellään sekä kirjanpidossa että verotuksessa samalla tavalla. Luottotappio voidaan vähentää, kun saaminen todetaan menetetyksi. Luottotappion näyttönä voidaan pitää sitä, ettei sitä ole perimisyrityksistä huolimatta maksettu.

Velkoja on siis aina voittaja, joten sen edut ovat kattavasti turvatut usein laein sekä myös valtion lähes ilmaisen, velallisen pääosin kustantaman ulosottojärjestelmän avulla. On huomattava, että velallinen maksaa omien velkojensa hallinnasta ja tilityksestä ulosotossa yli viisinkertaisesti sen, mitä tilitys maksaa velkojalle. Valtio/ yhteiskunta turvaa ulosottolaitoksen avulla velkojan oikeuksia tälle koituvilla hyvin pienillä kustannuksilla verrattuna velallisen ulosottokustannuksiin.

Aivan erikseen on mainittava velkomusliiketoiminnan parasitiitit, jotka kasvattavat kohtuuttomasti velallisen kuluja. Perintäbisneksen pitäisikin olla hallituksen seuraava perkaamisen kohde.

ASiantuntijalausunto
Mirja Wasenius
edunvalvonta
Suomen velalliset ry
16.10.2023

5 (5)

Vantaalla, 16.10.2023

Suomen velalliset ry

Jari Kaikkonen
puheenjohtaja

Mirja Wasenius
sihteeri